

Минимални стандарди и спецификација услуге Хранитељство

Сврха хранитељства

Хранитељство обезбеђује негу и заштиту и услове за оптималан развој деце у породичном окружењу која не могу да живе са својим родитељима, као и одраслима који не могу да живе самостално, како би наставили живот у својим заједницама, а не у институцијама. За децу и младе, хранитељство обухвата и припрему за повратак родитељима или други стални животни аранжман и припрему за зрело доба у оквиру породичног окружења. За одрасле особе са инвалидитетом и старе хранитељство пружа прилику за одржавање или побољшање квалитета живота и живот у заједници.

Приоритетне Групе

Хранитељство се обезбеђује за децу која су привремено или трајно онемогућена да живе са својим биолошким родитељима. У ову групу деце спадају и деца са посебним развојним потребама или поремећајима у понашању., као и деца која су провела неко време на смештају у установи.

Хранитељством се обезбеђује смештај у породицу за децу и младе до 18 година старости, односно до 26 година када су на школовању. Особе изнад 26 година могу користити породични смештај уколико им је услед старости, физичког инвалидитета, интелектуалних потешкоћа или поремећаја душевног здравља онемогућено да живе саме или уз породичну подршку, а које не захтевају интензивну подршку, негу и надзор коју обезбеђују установе за смештај корисника.

Када дете или одрасла особа има сроднике код којих се може обезбедити адекватан смештај, нега и заштита, сродничка хранитељска породица има приоритет приликом смештаја корисника у другу породицу.

Спецификација услуге

Центар за породични смештај деце регрутује, припрема и подржава хранитеље. Центар је усмерен на развој и одржавање мреже хранитеља као ресурса који обезбеђује породично окружење, негу и заштиту за угрожену децу и одрасле. Саветници за хранитељство раде у партнерству са стручним радницима у ЦСР, који су одговорни за процену стања и потреба, планирање услуга и мера за дете или одраслу особу док је на хранитељству. Облици породичног смештаја су:

- Стандардни породични смештај — привремени или дуготрајни смештај код хранитеља или сродника;
- Ургентни породични смештај — привремени смештај у хитним ситуацијама, најдуже до 30 дана;
- Специјализовани породични смештај — привремени или дуготрајни смештај за децу и одрасле са здравственим потешкоћама, физичким инвалидитетом, интелектуалним потешкоћама или поремећајем душевног здравља;
- Повремени породични смештај — привремена краткорочна хранитељска брига којом се обезбеђује одмор биолошкој или хранитељској породици која се стара о детету или одраслој особи са здравственим потешкоћама, физичким инвалидитетом, интелектуалним потешкоћама или поремећајем душевног здравља.

Годишњи извештај о активностима центра за породични смештај припремаће се у јуну сваке године са циљем да се утврди напредак и постигнућа претходне године и планира развој и циљеви за следећу финансијску годину.

Услуга обухвата неколико нивоа активности:

- **Припрема литературе и промотивног материјала**
  - Припрема писаних и пружање општих информација о хранитељским услугама
  - Припрема приручника и водича за професионалце и хранитеље.
- **Регрутовање хранитеља**—путем огласа или кроз програме за регрутовање. Огласи могу бити:
  - Општи—регрутовање за све врсте хранитељства деце и одраслих
  - Посебни—регрутовање за посебне врсте деце и одраслих (нпр. деца са инвалидитетом, одрасли са деменцијом)
  - Циљани—регрутација за конкретно дете или одраслу особу
- **Процена подобности хранитеља за хранитељство**
  - Процена испуњености законских услова за обављање улоге и задатака хранитеља
  - Процена личних својстава и компетенција хранитеља стечених кроз припрему и обуку за хранитељство
  - Процена родитељских вештина
  - Процена мотивације за хранитељство
  - Процена облика хранитељства који најбоље одговара кандидатима за хранитељство
  - Припрема извештаја о процени

- Поновна процена вршиће се за оне регистроване хранитељске породице које дужи период нису имале дете на хранитељству или у свим ситуацијама кад су се прилике у хранитељској породици измениле и од утицаја су на обављање хранитељске улоге.
- **Евиденција и документација о хранитељству**
  - О деци и хранитељима води се евиденција у складу са законом
  - О деци и хранитељима води се јединствена база података у оквиру регионалног центра за породични смештај
- **Обука**
  - Креирање припремних и допунских програма обуке за хранитељство у циљу одржања хранитељских вештина
  - Обука хранитеља и стручних радника
- **Избор хранитељске породице за конкретно дете, односно одраслу особу**
  - Преглед информација из ЦСР-а о историји, потребама и способностима детета или одрасле особе
  - Одабир могућих хранитеља и дискусија са задуженим водитељем случаја;
- **Припрема за смештај**
  - За смештај детета у хранитељску породицу врши се припрема детета и хранитеља.
  - Припрема се врши према плану који доноси центар за социјални рад надлежан за заштиту детета, који обухвата припрему за издвајање детета из биолошке или друге породице или напуштање институције, ако и план контакта детета, односно одрасле особе и хранитељске породице пре смештаја.
  - Смештају претходи разматрање исхода остварених контаката упознавања пре смештаја.
  - Интереси биолошке деце или других чланова породице хранитеља биће препознати и уколико је потребно буће им пружена подршка како би се предупредило угрожавање њихових интереса.

- Центар за породични смештај и ЦСР ће заједно дефинисати начине на који ће хранитељска породица подржавати одржавање контакта детета или одрасле особе са биолошком породицом или другим значајним особама у њиховим животу.
  - Центар за породични смештај и ЦСР ће заједно обезбедити очување културног идентитета и практиковање верских обичаја детета или одрасле особе.
- ***Праћење и контрола рада хранитељских породица***
    - Центар за породични смештај прати и контролише остваривање сврхе хранитељства кроз посете хранитељској породици, интензивно у периоду прилагођавања, а касније најмање једном месечно.
    - За праћење и контролу саветник за хранитељство води дневник рада.
    - О остваривању сврхе хранитељства, напретку и потребама детета или одрасле особе центар за породични смештај извештава два пута годишње центар за социјални рад надлежан за дете.
- ***Подршка хранитељској породици***
    - За подршку развоја детета или одрасле особе доноси се план услуга детету, односно одраслој особи и хранитељској породици за период прилагођавања и каснијег боравка у хранитељској породици, као и план еманципације и осамостаљивања за децу старију од 14 година;
    - Подршка детету, односно одраслој особи и хранитељској породици врши се кроз индивидуални рад са дететом, одраслим корисником и хранитељском породицом, групни рад са хранитељима и децом и едукативне програме за децу и хранитеље.
- ***Прекид смештаја***

Хранитељство - Минимални стандарди и спецификација услуге

- Управљање прекидом смештаја постиже се редефинисањем плана заштите којим се утврђује план подршке детету, одраслој особи и хранитељима за превазилажење последица прекида.
- Обавити састанак о прекиду са хранитељима, свим стручним радницима који учествују у процесу и, по могућству, са дететом
  - Идентификовање разлоге прекида
  - Идентификовање поука које су извукли сви укључени

Минимални структурални стандарди	Индикатор испуњености стандарда	Минимални функционални стандарди	Индикатор испуњености стандарда
Локација, простор и опрема		Пријем и процена	
Хранитељски дом налази се у насељеном месту где су развијене саобраћајне и друге везе и комуникације		Процену хранитељских породица врши мултидисциплинарни тим стручних радника, у року од 60 дана од дана подношења пријаве	Број мултидисциплинарних процена спроведених у року од 60 дана/ број поднесених пријава
Стамбени простор хранитељске породице треба да је: - прикључен на електричну и телефонску мрежу; - обезбеђено снабдевање водом; - прикључен на јавну канализациону мрежу или прописно изграђену септичку јаму; - обезбеђено грејање		Сваки хранитељ ће проћи кроз акредитовани припремни програм током утврђивања опште подобности за хранитељство	Број обучених хранитеља/број хранитеља

Хранитељство - Минимални стандарди и спецификација услуге

<p>Простор за корисника на хранитељству треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - посебну собу или заједничко коришћење собе са дететом особом истог пола, која има најмање 6 м2 површине по кориснику; 	<p>Број корисника који имају најмање 6 м2 простора/број корисника</p>	<p>Хранитељи за ургентно хранитељство ће проћи акредитовану обуку за ову врсту услуге пре смештаја.</p>	<p>Број обучених хранитеља за ургентно хранитељство / број хранитеља за ургентно хранитељство</p>
<p>Опрема за дете или одраслу особу на хранитељству треба да садржи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - посебан лежај за спавање, одговарајуће величине, размак између лежаја од најмање 70 цм, - најмање две постељине, јастук и два ћебета; - посебне полице за личне ствари и ормар за одлагање гардеробе и обуће. - за дете школског ураста радни сто и столицу, - дете узраста од годину дана колица за бебе; - просторија за боравак корисника мора имати грејно тело; 	<p>Број хранитељских породица које испуњавају овај стандард/број хранитељских породица</p>	<p>Ургентно хранитељство ће трајати највише 30 дана</p>	<p>Број ургентних хранитељстава закључених у року од 30 дана/ број ургентних хранитељстава</p>
<p>Дете или одрасла особа са отежаним кретањем мора имати простор прилагођен у погледу прилаза, лежаја, опреме, помагала и друго;</p>	<p>Број деце или одраслих са оствареним стандардима/ број деце или одраслих на хранитељству</p>	<p>Дете или одрасла особа ће бити смештени код хранитеља након периода припреме и најмање 2 одвојене посете хранитељском дому или дому детета/одрасле особе уколико је то боље у циљу</p>	<p>Број корисника који су смештени након периода припреме са најмање 2 одвојене посете у циљу упознавања/ број</p>

Хранитељство - Минимални стандарди и спецификација услуге

Број корисника у породици		узнавања	смештених корисника
Свака хранитељска породица може да прими највише 3 корисника на смештај, односно 2 корисника са посебним потребама	Број хранитељских породица које остварују стандарде/ број хранитељских породица	Припрема за хранитељство обухвата информације о хранитељима и њиховој породици, односно информације о историји, способностима и потребама детета или одрасле особе, информације о њиховим правима као лицима на хранитељству, и припрему релевантних докумената.	
Организација		Хранитељи ће се бирати на основу упоредне анализе карактеристика и потреба детета/одрасле особе, и карактеристика и компетенција хранитеља за задовољавање потреба корисника и њихове посвећености подржавању односа које су дете или одрасла особа успоставили и који су у њиховом највећем интересу	
За рад центра за породични смештај обезбедиће се канцеларија и просторија за састанке, као и неопходна канцеларијска и техничка опрема			
Регионални центри подносиће годишњи извештај о активностима МРСП-у и ЛС-у и сваког јуна предлог програма рада са трошковима за наредну годину	Број годишњих извештаја на почетку јула/ број регионалних хранитељских служби	Уколико се у хранитељској породици која има утврђену општу подобност, у року од 1 године не реализује смештај, центар за социјални рад и центар за породични смештај ће извршити поновну процену	Број поновних процена у породицама које нису имали корисника на смештају више од 1 године/ број породица

Хранитељство - Минимални стандарди и спецификација услуге

			које нису имале корисника на смештају више од 1 године
Сваки регионални центар имаће руководиоца.	Број руководиоца/ број регионалних служби	Уколико се ситуација у хранитељској породици значајно промени, центар за породични смештај и надлежни центар за социјални рад ће у року од 2 недеље извршити поновну процену услова за обављање хранитељства	Број обављених поновних процена које су обављене у року од две недеље од значајне промене/број хранитељских породица са значајном променом
Сваки центар за породични смештај ће имати план за хитно реаговање у ситуацијама природних и других катастрофа (поплава, пожара, земљотреса)	Број планова за хитно реаговање/ број регионалних служби	Планирање и поновни преглед	
		План услуга и мере за дете или одраслу особу садржи облике подршке кориснику и хранитељској породици: - за задовољавање социјалних, емоционалних, здравствених, образовних, културних, верских и других потреба корисника - за неговање идентитета детета и начин одржавања контакта са породицом порекла и другим значајним особама у животу детета или одраслог корисника; - мере породично-правне заштите, - лица и њихова задужења са јасно дефинисаним роковима извршења, роковима и начинима евалуације резултата.	

Хранитељство - Минимални стандарди и спецификација услуге

Сваки регионални центар ће водити регистар базе података о корисницима и хранитељима	Број регионалних служби са ажурираним регистром корисника и хранитеља/ број регионалних служби	Орган старатељства ће преко задуженог водитеља случаја вршити понован преглед индивидуалних планова услуге и мера за сваког корисника најмање два пута годишње.	Број индивидуалних планова услуге и мера који су поновно прегледани најмање два пута годишње / број индивидуалних планова услуге и мера
Особље		Активности	
Центар за породични смештај има саветника за хранитељство на 30 хранитељских породица	Број саветника за хранитељство / број хранитеља / 30	Саветник за хранитељство ће посећивати хранитеље најмање једном у две недеље током процеса прилагођавања након сваког смештаја.	Број хранитеља које саветник за хранитељство посећује најмање једном у две недеље током периода адаптације/ број хранитеља у периоду адаптације
Сваки саветник за хранитељство имаће најмање 5 година искуства рада са децом, односно одраслим особама	Број саветника за хранитељство са 5 година искуства у раду са децом/број саветника	Саветник за хранитељство ће посећивати хранитеље најмање једном месечно након периода прилагођавања у току периода смештаја	Број хранитеља које саветник за хранитељство посећује најмање једном месечно током периода смештаја/ број хранитеља који имају корисника на смештају
За сваких 150 хранитеља потребна су 2 тренера за Програм припреме хранитеља	Број тренера / број хранитеља / 75	Саветник за хранитељство најмање два пута годишње извештава упутни центар за социјални рад о стању, потребама и напретку корисника	Број извештаја/ број корисника x 2
Сваки саветник за хранитељство	Број обучених	Хранитељи ће водити дневник	Број дневника / број

Хранителство - Минимални стандарди и спецификација услуге

мора да прође акредитовану основну обуку за рад са децом или одраслима	саветника / број саветника за хранителство		активности за свако дете на хранителству	деце
Сваки саветник за хранителство мора да испуни најмање 20 сати акредитованих програма стручног усавршавања сваке године	Број саветника за хранителство обучаваних 20 сати годишње / број саветника за хранителство		Хранитељ неодложно обавештава задуженог водитеља случаја о догађајима који угрожавају безбедност и добробит корисника	
			Сваки хранитељ ће учествовати у раду клуба хранитеља или на састанцима за подршку хранитеља	
			Хранитељска породица ће обезбедити редовне и адекватне оброке за дете или одраслу особу у складу са Правилником о хранителству и индивидуалним планом услуга	
			Хранитељска породица ће обезбедити да се задовоље здравствене и хигијенске потребе корисника задовољене у складу са индивидуалним планом услуга	
			Хранитељска породица ће активно подржати образовање и развој детета кроз стално праћење напретка и контаката са вртићем, школом и наставним особљем како је наведено у индивидуалном плану услуге и мера	